

ΛΟΓΟΣ ΚΑ΄: Δοξολογία προς τον Κύριό μας Ιησού Χριστό με αφορμή την ένδοξη νίκη (Άγιος Μάξιμος ο Γραικός)

/ Πεμπτούσια

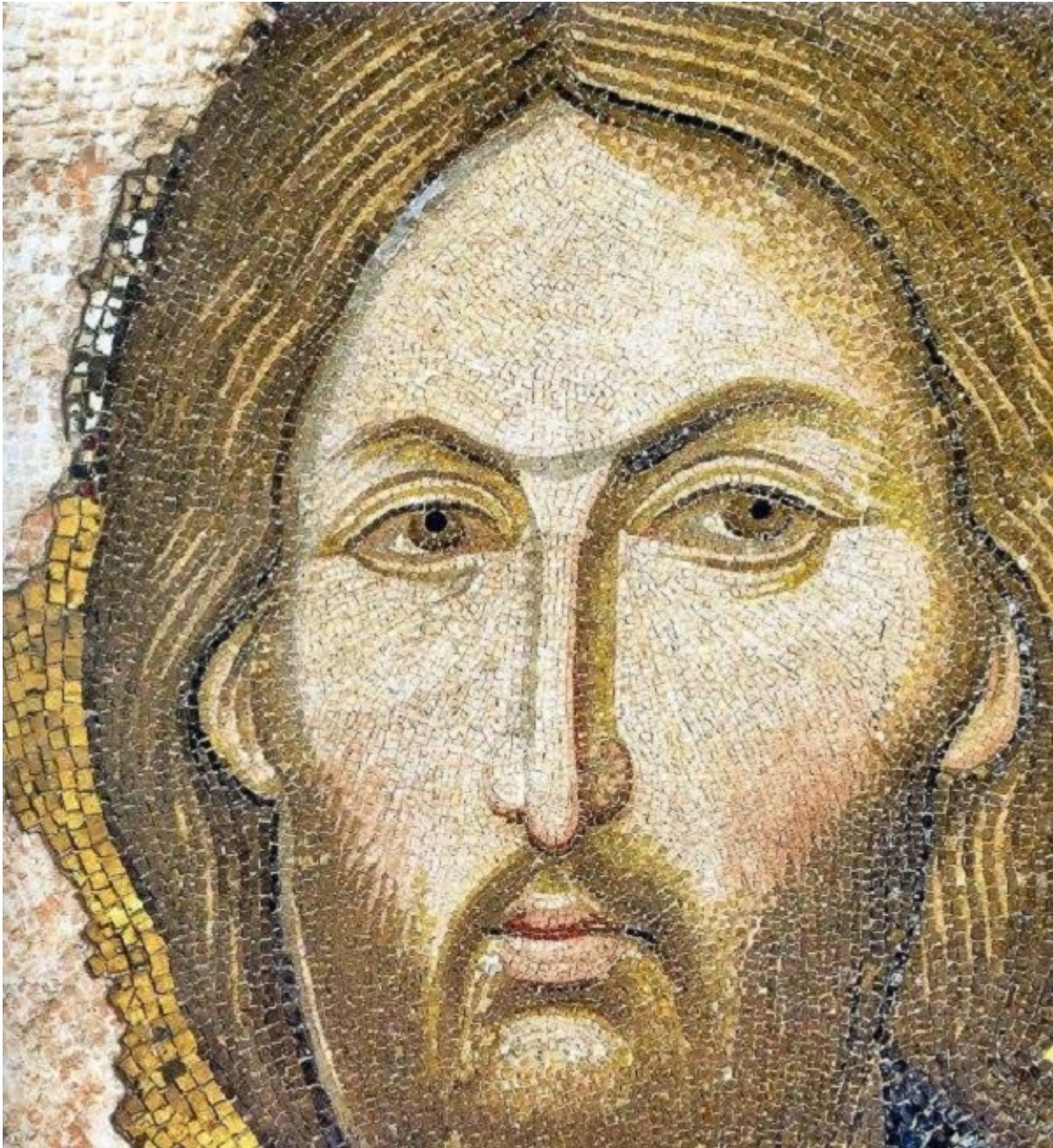

ΛΟΓΟΣ ΚΑ΄

Δοξολογία προς τον Κύριό μας Ιησού Χριστό με αφορμή την ένδοξη νίκη, κατά το έτος 1541, επί του Χάνου της Κριμαίας, χάρη στην προστασία της Άνασσάς μας Θεοτόκου, επί βασιλείας του ευσεβούς ηγεμόνος Ιωάννη, υιού του Βασιλείου [1].

«Τις λαλήσει τας δυναστείας του Κυρίου, ακουστάς ποιήσει πάσας τας αιnéσεις αυτού» [2]; Πράγματι κανείς δεν είναι ικανός να τις διαλαλήσει και να τις κάνει γνωστές. Όχι μόνο από όσους ζούν στην γη και είναι καλοί ρήτορες, αλλά νομίζω, κανείς ακόμη και από τις αγγελικές δυνάμεις. Όπως η θεία ουσία και φύση Του είναι ακατάληπτη και άρρητη, για κάθε ον που σκέπτεται και αισθάνεται, έτσι και

το μεγαλείο των υπερφυσικών εξ αιώνος πραγμάτων και δημιουργημάτων Του ξεπερνάει ασύγκριτα κάθε νού και λογική.

Αλλά, όπως βλέπουμε, μερικοί από τους παλαιούς, και όχι μόνο στην Παλαιά Διαθήκη, όπως ο γεμάτος σοφία και αγιότητα Μωυσής, ο Δανιήλ, ο Ησαίας, ο Ιερεμίας και άλλοι μεταγενέστεροι άγιοι Προφήτες του Θεού, αλλά και στην Καινή Διαθήκη, βρίσκουμε ορισμένους, που έλαμψαν σε σοφία και αγιότητα, που δεν κουράζονταν, όσο είναι δυνατόν στην ανθρώπινη φύση, να δοξάζουν τις υπέρ την φύση πράξεις του Παντοκράτορος και να τις παραδίδουν στις επόμενες γενεές για να δοξάζεται από όλους και σε όλα ο κοινός Δημιουργός και Προνοητής των πάντων. Γι' αυτό και εμείς, αφού «φθάσαμε στο τέλος του αιώνας», όπως λέγει ο θείος Απόστολος [3], ας μην αμελήσουμε να δοξάσουμε τον μεγάλο Θεό και

Σωτήρα μας, τον Ιησού Χριστό. Ας υμνήσουμε με όλη την ψυχή μας και ας δοξάσουμε την προς εμάς άμετρη φιλανθρωπία και αγαθότητά Του, επειδή Αυτός δεν παύει ποτέ να προνοεί και να φροντίζει για εμάς, τακτοποιώντας τα πάντα προς το καλύτερο.

Κανένας πατέρας δεν νοιάζεται τόσο πολύ για τα παιδιά του, όσο ο πανάγαθος σωτήρας που προνοεί και φροντίζει για όσους Τον πιστεύουν αληθινά και ελπίζουν σταθερά σε Αυτόν. Αυτοί που μας γέννησαν και μας μεγάλωσαν μας διώχνουν πολλές φορές από κοντά τους, μας αποστρέφονται και δεν θέλουν να μας αντικρίσουν αν τους φερθούμε άσχημα η τους ατιμάσουμε.

Αντιθέτως ο Δημιουργός μας, ακόμη και αν Τον έχουμε προσ-βάλει αναρίθμητες φορές, παραβαίνοντας τις σωτήριες εντολές Του, ακόμη και αν απορρίπτουμε και τον ίδιο και τις ευεργεσίες Του προς εμάς, Αυτός δεν μας απορρίπτει ποτέ και δεν αμελεί να μας ευεργετεί, αλλά συνεχίζει να φροντίζει με κάθε τρόπο για την επιστροφή μας προς Αυτόν και την αποκατάστασή μας. Και αυτό φαίνεται από τις αναρίθμητες ευεργεσίες Του, που εξαρχής μας έχει αποκαλύψει, μολονότι απομακρυνθήκαμε από Αυτόν, εξαπατημένοι από τον όφι. Έβαλε τους Αγγέλους Του ως προστάτες και καθοδηγητές μας, μας έστειλε τους Προφήτες και τους νομοθέτες, έκανε διάφορα υπερφυσικά σημεία και θαύματα στον αέρα, στην γη και στην θάλασσα, για να δώσει στον ανόητο νού μας την επίγνωση του μεγαλείου της θεότητάς Του και της παντοκρατορικής εξουσίας Του. Με όλα θέλησε να μας δοξάσει και ταυτόχρονα να μας σώσει από εκείνους που μας τυραννούσαν και μας αδικούσαν, όπως έσωσε τους Εβραίους από τον Φαραώ.

1. Πρόκειται για τον ηγεμόνα της Ρωσίας Ιβάν Δ΄ τον Τρομερό (1533-1584).
2. Ψαλμ. 105, 2.
3. Βλ. Α΄ Κορ. 10,11.

Η κυριότερη όμως από τις αναρίθμητες ευεργεσίες και άρρητες γενναιοδωρίες Του προς εμάς είναι ότι για την σωτηρία μας παρέδωσε τον εαυτό Του στον θάνατο και μάλιστα σε πικρό και αισχρό θάνατο, ενδύθηκε την μορφή μας και έγινε άνθρωπος σαν εμάς τους ανυποτάκτους και αποστάτες, αφού δέχθηκε την σάρκα από το αγνό αίμα της παναγίας και της αιειπαρθένου Μαρίας, η οποία είναι σκέπη και προστασία όλων των ορθοδόξων χριστιανών. Αφού δέχθηκε τον θάνατο κατά την ανθρωπίνη φύση Αυτός, που είναι για όλους η ζωή και η ανάσταση, μετά την ανάστασή Του παρέμεινε κρυφά σαράντα ημέρες μαζί με τους μαθητές Του, «λέγων τα περί της βασιλείας του Θεού» [4]. Αφού τους έκανε με διάφορους τρόπους να πιστέψουν στην ανάστασή Του και ανελήφθη εν δόξη στον ουρανό ενώπιον των μαθητών και «εκάθισεν εν δεξιά της μεγαλωσύνης εν υψηλοίς» [5], «ος εστιν εν δεξιά του Θεού πορευθείς εις ουρανόν, υποταγέντων αυτώ αγγέλων

και εξουσιών και δυνάμεων» [6]. Δεν ξέχασε τους μαθητές Του, αλλά, όπως τους υποσχέθηκε, όταν ακόμη βρισκόταν μαζί τους, δέχθηκε από τον Πατέρα Του την Χάρη του Αγίου Πνεύματος και το εξέπεμψε προς αυτούς. Αφού τους όπλισε έτσι και τους ενέπλησε με κάθε χάρη, νού και σοφία, τους έστειλε σε όλη την οικουμένη και τους είπε: «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τα έθνη, βαπτίζοντες αυτούς εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, διδάσκοντες αυτούς τηρείν πάντα όσα εντειλάμην υμίν· και ιδού εγώ μεθ' υμών ειμι πάσας τας ημέρας έως της συντελείας του αιώνος» [7].

Αφού τους έδωσε αυτές τις υποσχέσεις, μπορούσε να μην τις τηρήσει; Όχι, τις τηρήσε. Και με αυτές, σαν τον ήλιο που φωτίζει όλη την γη με τις ακτίνες του, εμφανίστηκε στην ανατολή, έστειλε με αυτές σε όλους τους λαούς, όπου και αν βρίσκονταν, το φως της αληθινής θεοπτίας, και τους κατηύθυνε στον δρόμο της αληθείας, αφού τους έσωσε από την πλάνη των ειδώλων. Και αυτό ήδη πολλά χρόνια πριν από Αυτόν το είχε αναγγείλει ένας από τους θεοπνεύστους Προφήτες λέγοντας: «Εις πάσαν την γην εξήλθεν ο φθόγγος αυτών και εις τα πέρατα της οικουμένης τα ρήματα αυτών» [8]. Αυτό αναφερόταν στους Απόστολους και στο κήρυγμα του Ευαγγελίου, ενώ για Εκείνον, που τους απέστειλε, έχει λεχθεί ακόμη πιο ξεκάθαρα το εξής: «Εν τω ηλίω έθετο το σκήνωμα αυτού· και αυτός ως νυμφίος εκπορευόμενος εκ παστού αυτού, αγαλλιάσεται ως γίγας δραμείν οδόν αυτού. Απ' άκρου του ουρανού η έξοδος αυτού, και το κατάντημα αυτού έως άκρου του ουρανού, και ουκ έστιν ος αποκρυβήσεται της θερμης αυτού» [9], δηλαδή την Χάρη του Αγίου Πνεύματος, που προκαλεί στους πιστούς την αγάπη του Θεού, τους κάνει ισοθέους και πάντοτε πλήρεις θείου φωτός και αληθινού νοήματος.

Ποια δοξολογία λοιπόν μπορούμε να αναπέμψουμε εμείς, οι ανάξιοι, στην άρρητη φιλανθρωπία Του προς εμάς, για όλες τις θαυματουργές χάρες Του, που μας φανέρωσε και φανερώνει πάντοτε ιδιαίτερα τώρα, αφού μας έσωσε με θαυμαστό τρόπο πέρα από κάθε ελπίδα «εκ χειρός πάντων των μισούντων ημάς» [10] αθέων Σκυθών; Αυτοί σαν άγρια θηρία όρμησαν εναντίον μας, σκοπεύον-τας να μας εξολοθρεύσουν, και έτσι να αφανίσουν την εκλεκτή και αγαπημένη κληρονομία του Θεού, με την οποία δοξάζεται ευσεβώς και ορθοδόξως Αυτός ο ίδιος, ο μονογενής Υιός και Λόγος του ανάρχου Πατρός, ο Ιησούς Χριστός, ο Βασιλέας των βασιλευόντων και ο Κύριος των κυριευόντων [11], συν Πατρί και Αγίω Πνεύματι, και η πάναγνη άνασσή μας η Θεοτόκος και Αειπάρθενος Μαρία, η μητέρα Του, η οποία δεν γνώρισε άνδρα; Αυτή αδιάκοπα μας προστατεύει, φροντίζει για μας και προσεύχεται στον μονογενή Υιό Της και Δημιουργό των πάντων να μας συγχωρήσει γι' αυτά, για τα οποία εμείς οι άνθρωποι εξοργίζουμε την φιλανθρωπία και την αγαθότητά Του.

4. Πράξ. 1, 3.
5. Εβρ. 1, 3.
6. Α΄ Πέτρ. 3, 22.
7. Ματθ. 28, 19-20. Πρβλ. Μάρκ. 16,15.
8. Ψαλμ. 18, 5.
9. Ψαλμ. 18, 6-7.
10. Λουκ. 1, 71. Πρβλ. Ψαλμ. 105,10.
11. Πρβλ. Α΄ Τιμ. 6,15.

Δείχνοντας το έλεός Του από τις άγιες προσευχές και την προσ-τασία Της, ο μονογενής Υιός Της έδωσε στους άρχοντες και τους στρατηλάτες της ευσεβούς κληρονομιάς Του το θάρρος, την καλή τύχη, την μεγαλύτερη ευρωστία και την πολεμική δεξιότητα, ενώ προκάλεσε φόβο και τρόμο στον ηγέτη των Σκυθών και στα άγρια θηρία του και τους ανάγκασε να τραπούν σε φυγή με μεγάλη ντροπή. Αντιθέτως ενέπνευσε ανδρεία και θάρρος στους πιστούς στρατιώτες μας, ώστε να κυνηγήσουν τους εχθρούς. Έτσι αυτοί δεν κατάφεραν να αντισταθούν ούτε στην πρώτη επίθεση των στρατευμάτων μας και ο ίδιος ο αρχηγός τους παραλίγο να χαθεί με όλη την στρατιά του, όταν συνέτριψε στρατούς «Κύριος εν χειρί κραταιά και εν βραχίονι υψηλώ» [12]. Είναι ο ίδιος που έπνιξε κάποτε στην Ερυθρά θάλασσα όλη την στρατιά του διώκτη και βασανιστή Φαραώ [13]. Αλλά και ποιος έσωσε τον ευσεβή βασιλέα Εζεκία από τις απειλές και από την φοβερή πολιορκία του θεομάχου Σναχειρείμ, βασιλέως της Ασσυρίας, αφού σκότωσε διά Αγγέλου 185.000 από τον στρατό του και έτρεψε τους υπόλοιπους σε φυγή [14];

Αυτός που έσωσε πολλές φορές κατά το παρελθόν την ευσεβή πόλη του Κωνσταντίνου από τις φοβερές βαρβαρικές επιδρομές και πολιορκίες, ο μόνος παντοδύναμος και ανίκητος, έσωσε και την ένδοξη Μόσχα, την βασιλίδα των ρωσικών πόλεων από εκείνους που «ήλθον εξεναντίας της πόλεως από ανατολών» [15] και τον ευσεβή μεγάλο ηγεμόνα Ιωάννη, υιό του Βασιλείου, ώστε να κυβερνά την βασιλεύουσα πόλη της Μόσχας, και τον κατέστησε ανδρείο και τον σταθεροποίησε στον θρόνο, αφού του έστειλε χρήσιμους άνδρες να τον συμβουλεύουν. Επίσης μάζεψε σε λίγο τους γενναίους υπερασπιστές του ευσεβούς κράτους του, στρατιώτες και αξιωματικούς από όλες τις πόλεις, τους όπλισε με τον ζήλο της ευσεβείας, τους παρέταξε απέναντι στον καινούργιο Χάνο, που όρμησε εναντίον μας με λύσσα και με μεγάλες δυνάμεις, και ξέσχισε γρήγορα σαν τον ιστό της αράχνης όλες τις απειλές, την λύσσα και την ασυγκράτητη ορμή του. Έτσι εκείνος, όταν σαν άγριος λύκος, μάταια άνοιξε το στόμα του και ήλθε εναντίον μας με μεγάλη υπερ-ηφάνεια και καυχησιολογίες, καταδιώχθηκε και υποχώρησε ντροπιασμένος και με μεγάλες απώλειες των δικών του απέτυχε, ο

ακόλαστος, στο κατακτητικό σχέδιό του.

Αυτή είναι η φιλανθρωπία και η Χάρη του μεγάλου Θεού και Σωτήρος μας Ιησού Χριστού, προς εμάς τους αναξίους, όχι μόνο κατά το παρόν, αλλά εξ αρχής της πίστεώς μας και της επιστροφής μας προς Αυτόν, όπως γράφουν τα χρονικά. Μεγάλη προστασία για μας είναι και η ισχυρή βοήθεια και υπεράσπιση της άνασσάς μας, της Παναγίας Θεοτόκου και Αειπαρθένου Μαρίας, για την οποία υπερηφανευόμαστε, στην οποία ελπίζουμε διά του Θεού, την οποία χαροποιούμε και ευφραίνουμε, όπως έκανε και κατά το παρελθόν η ευσεβής πόλη του Μεγάλου Κωνσταντίνου, του πρώτου και ενδόξου χριστιανού βασιλέως.

Τα ίδια θαύματα, που αυτή έπραξε άλλοτε εκεί, φανερώνει τώρα και σε μας και θα φανερώσει και στο μέλλον, αν εφαρμόζουμε στην πράξη και με την ψυχή μας τις σωτήριες εντολές του μονογενούς Υιού Της, Ιησού Χριστού, του Κυρίου και Θεού μας. Αν δηλαδή δια-τηρούμε την πατροπαράδοτη ορθή πίστη μας σε Αυτόν και διατηρούμε σταθερά μέχρι τέλους την ειλικρινή αγάπη με όλη την καρδιά μας, με όλη την δύναμή μας και με όλη την σκέψη μας. Επίσης, αν αγαπάμε την δικαιοσύνη, χωρίς να προσέχουμε τα πρόσωπα και τις δωροδοκίες και την ευσπλαχνία σε όλους γενικώς αυτούς που έχουν ανάγκη και δυστυχούν. Αν τηρήσουμε μέχρι τέλους αυτές τις τρεις εντολές με φόβο Θεού, τότε θα είμαστε αληθινά μακάριοι, ένδοξοι και τρομεροί σε όσους μας εχθρεύονται και μας μισούν,

επειδή ο Θεός θα μας σκεπάζει με την παντοδύναμη δεξιά Του. Επειδή είναι αψευδής αυτός που είπε: «Μωυσής και Ααρών εν τοις ιερεύσιν αυτού, και Σαμουήλ εν τοις επικαλουμένοις το όνομα αυτού· επεκαλούντο τον Κύριον, και αυτός εισήκουεν αυτών. Εν στύλω νεφέλης ελάλει προς αυτούς· ότι εφύλασσον τα μαρτύρια αυτού και τα προστάγματα αυτού, α έδωκεν αυτοίς. Κύριε ο Θεός ημών, συ επήκουες αυτών· ο Θεός, συ ευίλατος εγίνου αυτοίς και εκδικών επί πάντα τα επιτηδεύματα αυτών» [16]. Εσύ δηλαδή θα τους βοηθούσες και θα τους εχάριζες την νίκη εναντίον κάθε εχθρού που θα τους εκήρυττε τον πόλεμο. Και σε άλλο χωρίο λέγει κάτι παρόμοιο: «Ει ο λαός μου ήκουσέ μου, Ισραήλ ταίς οδοίς μου ει πορευέθη», δηλαδή στις εντολές μου, «εν τω μηδενί αν τους εχθρούς αυτών εταπείνωσα», δηλαδή θα τους εξολόθρευα τελικά, «και επί τους θλίβοντας αυτούς επέβαλον αν την χείρά μου» [17]. Και αλλού λέγει: «Ουκ αφήσει Κύριος την ράβδον των αμαρτωλών επί τον κλήρον των δικαίων, όπως αν μη εκτείνωσιν οι δίκαιοι εν ανομίαις χείρας αυτών» [18].

12. Ιεζ. 20, 33.

13. Βλ. Ήξ. 14,23-28.

14. Βλ. Δ΄ Βασ. 19,35-36.

15. Ιησ. 8, 11.

16. Ψαλμ. 98, 6-8.

17. Ψαλμ. 80, 14-15.

18. Ψαλμ. 124, 3.

Και όταν εμείς είμαστε δίκαιοι, μας αναγνωρίζει ο ίδιος ο Κύριος, μας προστατεύει και μας φυλάει δυνατά σε καιρό ειρήνης, όταν τηρούμε με φόβο και αγάπη στις καρδιές μας τις εντολές Του και τις εφαρμόζουμε στην πράξη, όπως λέγει η Γραφή: «Ειρήνη πολλή τοις αγαπώσι τον νόμον σου, και ουκ έστιν αυτοίς σκάνδαλον» [19]. Αν όμως για όσους αγαπούν τον νόμο, δηλαδή για όσους τηρούν έμπρακτα τις εντολές του Κυρίου Χριστού, «ειρήνη πολλή», είναι σαφές ότι για όσους δεν αγαπούν Αυτόν, δεν υπάρχει μόνο «σκάνδαλον», αλλά και κάθε θλίψη, στενοχώρια και οργή, όπως λέγει ο θείος Παύλος: «Αποκαλύπτεται γαρ οργή Θεού απ΄ ουρανού επί πάσαν ασέβειαν και αδικίαν ανθρώπων των την αλήθειαν εν αδικία κατεχόντων» [20]. Όπως ο ίδιος ο Θεός και Πατήρ του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού απειλεί εμάς που Τον πιστεύουμε και κάνουμε τον σταυρό μας, «εάν εγκαταλίπωσιν οι υιοί αυτού», δηλαδή εμείς, που πιστεύουμε στον Χριστό, «τον νόμον μου και τοις κρίμασί μου μη πορευθώσιν», εάν δηλαδή ζήσουν χωρίς τις εντολές μου, «εάν τα δικαιώματά μου βεβηλώσωσιν και τας εντολάς μου μη φυλάξωσιν, επισκέψομαι εν ράβδω τας ανομίας αυτών και εν μάστιγι τας αδικίας αυτών· το δε έλεός μου ου μη διασκεδάσω απ΄ αυτών, ουδ΄ ου μη αδικήσω εν τη αληθεία μου» [21].

Έχοντας αυτές τις αγαθές υποσχέσεις και φοβερές απειλές από τον Δημιουργό των όλων και Κύριο, ας στολίζουμε πάντοτε τον εαυτό μας με αγαθές πράξεις, δηλαδή με δικαιοσύνη και σωφροσύνη, ειλικρινή αγάπη και ομόνοια μεταξύ μας, με υπακοή και υποταγή στον ορθόδοξο και θεοφύλακτο βασιλέα και άρχοντά μας, τον αξιέπαινο ηγεμόνα Πασών των Ρωσιών Ιωάννη, υιό του Βασιλείου. Ας υπακούουμε επίσης και στον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Πασών των Ρωσιών [22], που μας προστατεύει από κάθε κίνδυνο και μας εξαγνίζει με τις προσευχές του, αλλά και στους άλλους θεαρέστους επισκόπους· «αυτοί γαρ αγρυπνούν υπέρ των ψυχών υμών» [23], διότι αυτοί θα απολογηθούν ενώπιον του ποιμένος τους, δηλαδή του Χριστού και Θεού ημών. Εκτός τούτου, ας στολίζουμε τον εαυτό μας με τις χάρες της γενναιοδωρίας και την ευσπλαχνία προς όλους ανεξαιρέτως τους πτωχούς και τους έχοντες ανάγκη από βοήθεια, επειδή ο πανάγαθος Σωτήρας μας προστρέχει τόσο γρήγορα και εύσπλαχνα, εισακούει τις προσευχές μας και εκτελεί τις παρακλήσεις μας, κυρίως λόγω της φιλανθρωπίας και της ευσπλαχνίας μας προς όσους πραγματικά στερούνται των αναγκαίων. Αν συμ-περιφερόμαστε κατ' αυτόν τον τρόπο, αν ζήσουμε έτσι και πράττουμε τέτοια έργα και αν προσπαθούμε να δοξάζουμε το πανάγιο και άξιο πάσης λατρείας όνομά Του, τότε και Αυτός θα μας δοξάσει όχι μόνο στον ουρανό, αλλά και στην γη σε όλους τους χρόνους της ζωής μας.

Με τις προσευχές και την προστασία της παναγίας άνασσάς μας Θεοτόκου και Παρθένου Μαρίας σωθήκαμε εκ θαύματος από την απειλή της σφοδρής επιθέσεως των Σκυθών. Έτσι αυτοί με μεγάλη ντροπή και θλίψη εξαφανίστηκαν από τα σύνορά μας, ενώ εμείς είμαστε σώοι και αβλαβείς, γιατί μας προστάτευσε η ισχυρή δεξιά του Υψίστου. Θα πρέπει λοιπόν και εμείς με πνευματική αγαλλίαση και μεγάλη ευγνωμοσύνη να ψάλλουμε μαζί με τον μακάριο προφητάνακτα Δαυίδ: «Ευλογητός Κύριος, ος ουκ έδωκεν ημάς εις θήραν τοις οδούσιν αυτών. Η ψυχή ημών ως στρουθίον ερρύσθη εκ της παγίδος των θηρευόντων· η παγίς συνετρίβη, και ημείς ερρύσθημεν. Η βοήθεια ημών εν ονόματι Κυρίου του ποιήσαντος τον ουρανόν και την γην» [24]. Επίσης προσθέτει: «Ούτοι εν άρμασι και ούτοι εν ίπποις, ημείς δε εν ονόματι Κυρίου Θεού ημών μεγαλυνθησόμεθα. Αυτοί συνεποδίσθησαν και έπεσαν, ημείς δε ανέστημεν και ανωρθώθημεν» [25].

Κύριε, σώσε τον ευσεβέστατο βασιλέα μας, τον δούλο Σου Ιωάννη, ένδοξο μεγάλο ηγεμόνα Πασών των Ρωσιών, αυτής της αγαπημένης κληρονομίας Σου, και αξίωσε τον, Κύριε, να κυβερνά το επίγειο βασίλειό του καλά και θεάρεστα ενώπιόν Σου ως τα βαθιά γεράματά του και να αξιωθεί την αιωνία βασιλεία Σου μαζί με όλους τους ευσεβείς βασιλείς, που Σε ευχαρίστησαν. Κύριε και Θεέ μου, Εσύ, ο μόνος εύσπλαγχνος και φιλόανθρωπος, δίνε υγεία και πνευματική αγαλλίαση, ειρήνη και ησυχία, όχι μόνο σε αυτόν αλλά και σε όλους τους περί αυτόν αξιωματούχους ηγεμόνες και βογιάρους, στρατηλάτες και κυβερνήτες και σε όλο τον θεοφίλητο στρατό του, που πάντοτε Σε υμνούν λέγοντας: «Δεξιά Κυρίου ύψωσε με, δεξιά Κυρίου εποίησε δύναμιν» [26]. «Η δεξιά σου, Κύριε, δεδόξασται εν ισχύι· η δεξιά σου χείρ, Κύριε, έθραυσεν εχθρούς. Και τω πλήθει της δόξης σου συνέτριψας τους υπεναντίους» [27]. Δόξασε δι' αυτών, Κύριε, το άγιο όνομά Σου, για να μάθουν όλοι οι εχθροί ότι εσύ είσαι ο Βασιλέας και εξουσιαστής των παν-των σε ουρανό και γη, επειδή εμείς καυχώμεθα με το όνομά Σου και Εσένα μόνο αναγνωρίζουμε ως αληθινό Θεό.

Γι' αυτό, πανάγαθε Κύριε, ικετεύουμε την αγαθότητά Σου, ευδόκησε για την περιουσία Σου, και να είσαι πάντοτε εύσπλαγχνος στα αμαρτήματά μας, επειδή είσαι ελεήμων και φιλόανθρωπος Θεός και Σε δοξάζουμε συν τω ανάρχω Σου Πατρί και τω παναγίω και αγαθώ και ζωοποιώ Σου Πνεύματι νυν και αεί και εις τον αιώνα του αιώνος. Αμήν.

19. Ψαλμ. 118, 165.

20. Ρωμ. 1, 18.

2 . Ψαλμ. 88, 31-34.

22. Τò έτος 1541 μητροπολίτης Μόσχας ήταν ό Ίωάσαφ (1539-1542).

23. Έβρ. 13, 17.

24. Ψαλμ. 123, 6-8.

25. Ψαλμ. 19, 8-9.

26. Ψαλμ. 117, 16.

27. Ήξ. 15, 6-7